

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יבמות

דפים טז - כא, פרשת נח תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף טז

*מדוכת חגי. *גוי שקידש.

- א. מדוכת חגי 1. צרת הבת אסורה. 2. עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית, כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית. 3. מקבלים גרים מקרדוים ותרמודים ואין מקבלין מן הקרתוויים, וי"א דמתרמוד לא משום עבדי שלמה דקסבר ולד ישראלית מגוי ועבד הולד ממזר, או כשנכנסו הגוים להיכל פנו על בנות ירושלים או על ס"ת.
- ב. גוי שקידש בזה"ז 1. לרב בדוכתא דקביעי חוששין לקידושין שמא הוא מעשרת השבטים. 2. לשמואל לא חוששין דבנים ע"ש האם, והבנות בחורבן אצטרווי או שעשאום גויים גמורים.

הלכן עלך פרק קמח דיבמות

פרק שני - כילד

דף יז יח

*יבום באחים מהאב. *שומרת יבם. *ביטול מצות יבמין.

- א. אשת אחיו שלא היה בעולמו פטורה מיבום שנאמר כי ישבו אחים יחדיו, ומייתי מנלן דייבום זהו באחים מהאב 1. יחדיו מיוחדים בנחלה, וקמ"ל דלא נילף מלוט. 2. גז"ש אחוה מבני יעקב, וקמ"ל דאף שזהו חידוש דקמשתריא ערוה א"צ אחוה מאבא ואמא. 3. אין ללמוד מעריות, דיליף מאחים ולא מאחיך. 4. אין ללמוד מלוט, דמופני שנא' אחים.
- ב. שומרת יבם, לרב מותר באמה דקסבר לאחר מיתה אין זיקה אפילו באח אחד, ולרב יהודה דקסבר יש זיקה אפילו לאחר מיתה. והשמועות 1. יבמתו שמתה מותר באחותה ומשמע אבל לא באמה, ודחי דנקט הכי אגב רישא דאשתו. 2. במשנתנו עשה מאמר ומת חולצת ובלא"ה מתיבמת, ודחי דהקמ"ל לאפוקי מב"ש דמאמר עושה קנין גמור. 3. שני אחין ומת ונולד ומת השני, אשת השני מתיבמת אף דהוי צרתה בזיקה, ודחי דאתי כר"מ דאין זיקה.
- ג. הדיעות בדיני זיקה וביטול מצות יבמין 1. לר"מ אין זיקה, ושתי אחיות משני אחין חולצות, זהו משום שאסור לבטל מצות יבמין וחייש אף לספיקא. 2. לר"ג אין זיקה ומותר לבטל מצות יבמין אף בודאי, דר"ג מתיר לקים את אשתו הקטנה ולא ליבם. 3. לר"י בן בתירא יש זיקה, דבקידש אחות זקוקתו אומרים לו המתן לאחיך, וקמ"ל אפילו בשני אחים. 4. דעת האמוראים, לרב אין

זיקה ולשמואל יש זיקה אפילו לאחר מיתה דזיקה בכדי לא פקעה.

סדרה יט

*אשת אחיו שלה"ב. *מת נולד ויבם לר"ש. *המקרים בא"א שלה"ב. *מאמר בע"כ. *יבם ואח"כ נולד.

א. המקרים באשת אחיו שלא היה בעולמו 1. במשנתנו מת ויבם ואח"כ נולד האח, לר"ש מתיבמת ולרבנן לא. 2. במשנה הראשונה מת ונולד ואח"כ יבם לרבי אושעיא ה"נ ר"ש קסבר יש זיקה וזיקה ככנוסה, ולרב פפא ר"ש לא פליג ולכו"ע תצא. 3. באח אחד שמת ואח"כ נולד לו אח לכו"ע פטורה. 4. וכן בתרי דלא מת ולא ייבם ונולד אח.

ב. השמועות האם ר"ש פליג במת ונולד ויבם 1. בזיקה ומאמר ר"ש מסתפק האם זיקה היא ככנוסה, דלגבי יבמה שנעשה בה מאמר ומת היבם קאמר ר"ש מיבם לאיזו מהם שירצה וחולץ לשניה, ודחי משום דהוי זיקת שתי יבמים. 2. לר"ש אם לידת האח השלישי קודמת לנישואין של השני לא חולצת ולא מתיבמת, ודחי דכולה איירי בשתי יבמין ואכתי קשיא מאי זה הכלל. 3. שתי אחיות שנפלו ביחד ר"ש פוטר בשתיהן, להו"א פטר רק בשניה ולמסקנא איירי בנפלו בבת אחת וס"ל כמ"ד אפשר לצמצם. 4. מיתי ראייה מיתורא דברייתא דר"ש פליג רק במת ויבם ונולד, אבל במת ונולד ויבם מודה שלא מתיבמת ותיבמת דרב אושעיא.

ג. אופני אשת אחיו שלא היה בעולמו 1. מת ועמד אחיו ליבם ומת, הראשונה פטורה והשניה חולצת או מתיבמת, ועמד זהו שנתן מאמר בעל כרחא ודלא כרבי. 2. עשה השני מאמר ואח"כ נולד לו אח ומת השני. 3. וכן נולד אח ועשה השני מאמר ומת השני, הראשונה פטורה והשניה רק חולצת, לרב אושעיא בהא נמי פליג ר"ש ולרב פפא ר"ש פליג רק ביבם קודם ואח"כ נולד. 4. כנס השני את הראשון ומת ואח"כ נולד לו אח שלישי. 5. וכן נולד כנס ומת, תרוייהו פטורות לכו"ע, ובר"פ דבהא מודה ר"ש. 6. כנס נולד ומת, לר"מ תרוייהו פטורות, ולר"ש מיבם מי שירצה כיון דכשנולד מצאה בהיתר, ואיצטריך למימר דלא פליגי במת ונולד ויבם.

ד. מאמר בעל כרחא 1. לרבי קנה דגמר מביאה דיבמה דהויא בע"כ, ויליף יבמה מיבמה. 2. לרבנן לא קנה דבקיודושין דעלמא דלא קנה, דילפי קידושין מקידושין.
ה. טעמי המחלוקת באשת אחיו שלא היה בעולמו ביבם ואח"כ נולד 1. לרבנן ויבמה עדין יבומין ראשונים עליה, ולקחה לאשה דמגרשה בגט ומחזירה ושדי התירא אהיתרא. 2. לר"ש שריא הואיל וכשנולד מצאה בהיתר, ומיהו אחותו מאמו שנשאה אחיו מאביו אסורה משום אחותו אף שמצאה בהיתר, משום דרק לאשת אח יש היתר.

סדרה כ

*כללא דיבמה. *עדל"ת באלמנה לכה"ג.

א. כללא ביבמה 1. איסור ערוה, לא חולצת ולא מתיבמת. 2. איסור מצוה חולצת ולא מתיבמת, וזהו שניות דמצוה לשמוע דברי חכמים, או אלמנה לכה"ג שנא' אלה המצוות. 3. איסור קדושה, אלמנה לכה"ג שנאמר קדושים תהיו, או שניות להו"א שהמקיים דברי חכמים נקרא קדוש ולמסקנא קדש עצמך במותר לך. 4. אחותה כשהיא יבמתה או חולצת או מתיבמת, וזהו באיסור ערוה ולא באיסור מצוה. 5. הכלל אתי לרבות צרת אילונית דאסירא, או למעטה ומותרת.

ב. אלמנה מהאירוסין לכה"ג חולצת, ומקשינן שתתיבם דיבא עשה וידחה את הל"ת. ומתרצינן 1. ועלתה יבמתו ש"מ שיש יבמה שעולה רק לחליצה וזהו חייבי לאוין, ואין לומר בחייבי כריתות כיון שאינו יכול ליבם, ודחי מפצוע דכא דהוי חייבי לאוין אמרינן שאם בעלו קנו. 2. איכא עשה ול"ת

שנא' והתקדשתם, ודחי דה"נ בכל התורה. 3. גזירה אטו מהנישואין ושללא במקום מצוה, ודחי א"כ נגזור בכל הנשים משום אילונית ואף דלא שכיחא הרי גזרינן בממזרת דלא שכיחא. 4. למסקנא גזרינן אטו ביאה שניה. 5. כיון דיכול לקים שניהם בחליצה וקשיא דאמרינן אם בעלו קנו, ופליגי אי ביאת כה"ג באלמנה מן האירוסין פוטרת צרתה, ואמרינן דאם בעלו קנו זהו משום שחליצה במקום יבום אינה מצוה.

דף בא

*רמז לשניות. *מהם השניות והאיבעיות.

- א. רמז לשניות מן התורה 1. התועבות האל זהו קשות ויש שניות שהם רכות, ואיסורי מדות חמירי מעריות בכך דא"א בתשובה לכן אמר בהן אלה דחמיר טפי. 2. שלמה המלך איזן וחיקר, שעשה את התורה ככפיפה שיש לה אזנים. 3. פרעהו אל תעבור, ולהו"א כמו השומר פרדס מבפנים. 4. ושמרתם את משמרתני שיש לעשות משמרת למשמרת, ואמרינן שהפסוקים הם אסמכתא.
- ב. מה הם השניות לעריות 1. אם אמו. 2. אם אביו. 3. אשת אבי אביו. 4. אשת אבי אמו, ובה פליגי האם יש לה הפסק אי מיחלפא. 5. לכו"ע יש הפסק: באשת אחי האב מהאם. 6. אשת אחי האם מהאב. 7. כלת בתו. 8. כלת בנו, ואין לה הפסק. ורבי חייא הוסיף אף שלישי בבנו ובבתו בבן אשתו ובבת אשתו ורביעי בחמיו ובחמותו, ובעי האם יש להם הפסק ולא איפשיט.
- ג. האיבעיות בשניות 1. אשת אחי האם מהאם דכיון דליכא צד אב אין לגזור גזירה לגזירה, ודחי דגזרינן בשניות אם אביו משום אם אמו דהוו שניות. ומייתי דכל שבנקיבה ערוה גזרו בזכר על אשתו משום שניה, ואינו כללא שהרי חמותו ערוה ואשת חמיו מותרת אלא אתי לאתויי אשת אחי האם מהאם כיון דמקרב בחד קידושין. 2. אשת אחי אבי האב ואחות אבי האב האם גזרו למעלה כמו למטה או לא, ומייתי דבברייתא לא מנה ודחי דשייר אף את השניות דרבי חייא. והוי פלוגתא האם אסור דסמכינן אברייתא דאמרה שיש ט"ז שניות והם שמונה של הברייתא ושש של רבי חייא והנך תרתי או דלאו מר בר רב אשי חתום עלייהו וכן שייר אשת אחי האם מן האם. 3. בעי אי גזרו שניות בגרים, ופשט דשרי שהרי אפילו בערוה עצמה גזרו רק משום שמא יאמרו שבאין מקדושה חמורה לקדושה קלה, ואחים גרים מעידיו יחד לכתחילה.

שאלות לחזרה ושינון

א. אופני אשת אחיו שלא היה בעולמו (6)	א. מדוכת חגי (3)
ב. דין מאמר בעל כרחה ומניין (2)	ב. דין גוי שקידש בזה"ז ומ"ט (2) הדרן!
ג. טעמי המחלוקת ביבם ואח"כ נולד (2)	א. פרק שני- כיצד
א. כללא ביבמה (5)	א. מנלן דייבום זהו דווקא באחים מהאב (4)
ב. באלמנה מהאירוסין לכה"ג לא אמרינן עדל"ת (5)	ב. המח' באמה של שומרת יבם, והשמועות (3)
א. רמז לשניות מן התורה (4)	ג. הדיעות בדיני זיקה וביטול מצות יבמין (4)
ב. מה הם השניות לעריות (8)	א. המקרים באשת אחיו שלא היה בעולמו (4)
ג. האיבעיות בשניות (3)	ב. השמועות האם ר"ש פליג במת ונולד ויבם (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
עבודה זרה הוריות
 מחודדין בפ"ד
זבחים
מנחות
חולין
בכורות
 עם הקדמות ומושגים
ערכין-תמורה
כריתות-מעילה
נדה

יבמות
כתובות
נדרים
נזיר סוטה
גיטין
קידושין
 עם תורתך שעשועי,
 סימני הדף, ותוספתא
בבא קמא
בבא מציעא
בבא בתרא א-ב
סנהדרין א-ב
 עם "יש סדר
 לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות
 עם מחודדין בפ"ד.
שבת
 מהדורה חדשה.
עירובין
פסחים
שקלים ר"ה
יומא
סוכה
ביצה תענית
מגילה-פורים
 עם מדרש,
 תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואוהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חרדים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

|| ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~107~

המערכת

